

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “สุนกขตต — ฤกษ์ดี, เวลาที่ดี”

คำว่า **สุนกขตต** (อ่านว่า สุ - นั - ก - ต - ตะ) เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง มาจากคำสองคำรวมกัน คือ คำว่า **สุ (ดี)** รวมกับคำว่า **นกขตต (ฤกษ์, เวลา)** แปลว่า ฤกษ์ดี หรือ เวลาที่ดี เมื่อได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ก็จะเข้าใจว่า ฤกษ์ดี หรือช่วงเวลาที่ดี คือขณะที่จิตเป็นกุศล ไม่ว่าจะเป็นขณะใดก็ตาม ทั้งตอนเช้า ตอนกลางวัน ตอนเย็น ดังข้อความบางตอนจากพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต สุปัณณาสutta ว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย สัตว์เหล่าใด ประพฤติสุจริตด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ ในเวลาเช้า เวลาเช้านั้น ก็เป็นเวลาดีของสัตว์เหล่านั้น, สัตว์เหล่าใดประพฤติสุจริตด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ ในเวลากลางวัน เวลา กลางวันนั้น ก็เป็นเวลาดีของสัตว์เหล่านั้น, สัตว์เหล่าใดประพฤติสุจริต ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ ในเวลาเย็น เวลาเย็นนั้น ก็เป็นเวลาดีของสัตว์เหล่านั้น”

คำว่า **ฤกษ์** ที่เข้าใจสืบ ๆ กันมาในสังคมไทย คือ เวลาที่ดี ที่เหมาะสมในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วจะมี ความเจริญเกิดขึ้น นี่คือความหมายที่เข้าใจกันเป็นส่วนใหญ่ แต่จะตรงตามพระธรรมคำสอนที่พระสัมมา- สัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้หรือไม่ ก็จะต้องศึกษาพระธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาให้ละเอียดให้เข้าใจ แล้ว ก็จะแน่ใจว่า **เหตุที่ทำให้มีความเจริญนั้น จะต้องเป็นกรรมฝ่ายที่เป็นกุศลเท่านั้น** และขณะที่กรรม ฝ่ายที่เป็นกุศลเกิดขึ้นนั้น ความดีความเจริญก็เกิดขึ้นด้วยกัน

เมื่อเข้าใจพระธรรม ก็สามารถพิจารณาเพิ่มเติมอีกได้ว่า ถึงแม้ว่าจะเป็นฤกษ์ดี (ตามที่สมมติกันว่า เป็นวันดี วันธงชัย เป็นต้น) แต่ทำชั่ว ประกอบอกุศลกรรม ทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมมากมาย ก็ย่อมจะ ไม่เป็นเหตุแห่งความเจริญเลยแม้แต่น้อย เพราะอกุศลย่อมให้ผลเป็นทุกข์ ไม่ให้ผลเป็นความสุขความเจริญ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นฤกษ์ไม่ดี (ตามที่สมมติกันว่า เป็นวันอุบาทว์ เป็นต้น) แต่ได้ทำกุศลซึ่งเท่ากับได้ สะสมความดีไว้ในวันนั้น ก็ย่อมเป็นเหตุแห่งความเจริญได้อย่างแน่นอน สภาพธรรมเป็นจริงอย่างไร ก็เป็น จริงอย่างนั้น **กุศลเป็นกุศล และให้ผลเป็นสุขเท่านั้น** ใคร ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไม่ได้

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า **ฤกษ์หรือเวลาที่ดี ที่เหมาะที่ควรนั้น ก็คือขณะที่เป็นกุศลธรรมเกิดขึ้นเป็นไป** เพราะกุศลธรรมนำมาซึ่งความเจริญ ตรงตามพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงว่า เมื่อเหตุดี (คือเป็นกุศล) ผลก็ย่อมเป็นผลที่ดี แต่ถ้าเป็นเหตุไม่ดีแล้ว (คือเป็นอกุศล) ผลก็ไม่ดีด้วย

และประการที่สำคัญคือ การทำกุศลไม่ต้องรอเวลา ไม่ต้องคอยฤกษ์ยาม ถ้าทำกุศลตอนไหน ตอนนั้น ก็เป็นฤกษ์ดี ยามดี เวลาดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการฟังพระธรรม ไม่ต้องคอยว่าจะเป็นอย่างนี้ พรุ่งนี้หรือ วันไหน ๆ ถ้ามีโอกาสเมื่อใดก็ควรที่จะได้ฟังพระธรรมเมื่อนั้น เพราะการฟังพระธรรมเป็นเหตุให้ปัญญา เจริญ เมื่อปัญญาเจริญ กุศลธรรมประการต่าง ๆ ก็จะค่อย ๆ เจริญขึ้นคล้อยตามปัญญาด้วย **สาระสำคัญ ของชีวิตอย่างแท้จริง จึงอยู่ที่การได้ฟังและเข้าใจพระธรรม.**

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com , โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]